

УДК 027+37:050

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-6\(207\)-5-11](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-6(207)-5-11)

Білик Надія

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-2344-5347>

ІНФОРМАЦІЙНО-ЦІЛЬОВА СПІВПРАЦЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ВИДАННЯ З ПУБЛІЧНИМИ БІБЛІОТЕКАМИ

A З'ясовано, що досвід публічних бібліотек в умовах розвитку інформатизації в Україні є ефективним інструментом у боротьбі з негативними глобальними інформаційними впливами. Публічні бібліотеки у своїх фондах зберігають той ресурс культурних, духовно-ціннісних надбань попередніх поколінь українського народу, що мають стати дороговказом у вітчизняному інформаційному виробництві, в утвердженні суспільних ідеалів, консолідації українського суспільства. Підтверджено, що цей ресурс потребує активного введення в обіг через оцифрування ресурсів на традиційних носіях інформації, досконале інформування про наявні в розпорядженні суспільства інформаційні фонди, впровадження сучасних методик поширення інформаційних ресурсів. У цьому напрямі використано досвід редакційної колегії електронного наукового фахового журналу «Імідж сучасного педагога» щодо здійснення контакту з окремими публічними бібліотеками не лише Полтавського регіону, але й усієї України.

Доведено, що нині цікавими й потрібними для широкого загалу користувачів є публічні бібліотеки, які намагаються йти в ногу з часом і, перш за все, не відставати у технічному оснащенні та запровадженні новітніх технологій; розширюють сферу своїх послуг; намагаючись бути поміченими, вдаються до найрізноманітніших популяризаторських заходів.

Ключові слова: публічна бібліотека; інформаційно-цільова співпраця; педагогічне видання; різновидності та особливості публічних бібліотек, завдання та форми роботи публічних бібліотек

S *Bilyk Nadiia. Informational and targeted cooperation of pedagogical journals with public libraries.*

It was found that the experience of public libraries is an effective tool in the fight against negative global informational influences in the conditions of the informatization development in Ukraine. Public libraries preserve their funds that a resource of cultural, spiritual, and valuable assets of the previous generations of Ukrainians, which should become a guide to domestic information production, the establishment of social ideals, and the consolidation of Ukrainian society. It has been confirmed that this resource needs to be actively put into circulation through the digitization of resources on traditional information carriers, thorough information about the funds available to society, and the implementation of modern methods of information resource distribution. In this direction, the experience of the editorial board of the electronic scientific journal "Image of the Modern Pedagogue" was used in making contact with individual public libraries not only in the Poltava region but also throughout Ukraine.

It has been proven that public libraries, which try to keep up with the time and, above all, keep up with technical equipment and the introduction of the latest technologies, are currently interesting and necessary for various users; to expand the scope of their services; trying to be noticed, they resort to a wide variety of promotion measures.

Key words: public library; informational and targeted cooperation; pedagogical journal; varieties and features of public libraries, tasks and forms of work of public libraries

Білик Надія Іванівна, докторка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри педагогічної майстерності та інклюзивної освіти, Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського, Україна

Bilyk Nadiia, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, M.V. Ostrohradskiy Poltava Academy of Continuous Education, Ukraine

E-mail: bilyk@pano.pl.ua

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями. Будь-яка ланка суспільства не може функціонувати, не спираючись на бібліотеку, яка дозволяє нам зберегти необхідний запас міцності в умовах воєнного часу в Україні, щоб через певний час відновити виробництво, соціальні відносини й вийти на новий рівень суспільного розвитку.

Сприяючи різним видам людської діяльності, бібліотека забезпечує стійкість суспільного життя, інтеграцію людських прагнень, дій та інтересів, формування системи цінностей суспільства в цілому та кожної особистості зокрема. Бібліотечна діяльність у комп'ютеризованому інформаційному середовищі набуває нових якостей, вона трансформує соціальні зв'язки та відносини.

Під час дії правового режиму воєнного стану інформаційна діяльність українських бібліотек спрямована на створення інформаційних продуктів, які, враховуючи суспільні пріоритети, намагаються максимально забезпечити сьогodenні запити користувачів, місцевих громад і власного персоналу.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Стаття б Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» виділяє публічні бібліотеки в окремий самостійний їх вид з-поміж інших категорій книгозбірень [7].

Публічна бібліотека – культурно-освітній заклад, основний елемент бібліотечної системи, що об'єднує мережу загальнодоступних бібліотек країни, що мають широкий діапазон ресурсів і послуг для населення в цілому і, таким чином, відрізняються від усіх інших бібліотек [13].

Публічні, спеціальні та спеціалізовані бібліотеки можуть об'єднуватися у централізовані бібліотечні системи – об'єднання бібліотек в єдине структурно-цілісне утворення, куди входить центральна бібліотека.

Особливості публічних бібліотек: окрім традиційних функцій зі збирання, систематизації, каталогізації та організації використання друкованих, рукописних та електронних інформаційних ресурсів, публічні бібліотеки мають певні відмітні риси та особливості. Вони призначені для задоволення освітніх, інформаційних, культурних, комунікативних та інших потреб різних категорій читачів.

Низка досліджень доводить, що читання не лише розвиває в нас емпатію, а й заспокоює та допомагає впоратись з тривогою та роздратуванням. Це особливо актуально для батьків дітей молодшого віку.

Отже, пріоритетним напрямом діяльності будь-якої бібліотеки різних закладів освіти нині залишається просування й популяризація читання. Така робота повинна проводитися в чіткій координації всіх зацікавлених інститутів – бібліотек, закладів освіти, громадських організацій й установ, органів місцевого самоврядування» [16, с. 8].

Т. Вилегшаніна, розкриваючи деякі аспекти національно-патріотичної діяльності публічних бібліотек України, підкреслює, що «першочергове завдання публічних книгозбірень – популяризувати літературу, що сприяє прищепленню почуття патріотизму, причетності до історичної долі України, висвітлює події, котрі відбуваються на сході країни, вшановує героїв-захисників. Прикладами такої літератури є вже визнані читачами кращі видання про АТО. У книзі «Аеропорт» (вийшла в 2015 р. у видавництві «Брайт Букс» українською мовою та у видавництві «Брайт Стар Паблішинг» – російською) С. Лойка – військового кореспондента і фотокора Los Angeles Times у Москві – скрупульозно описано п'ять останніх днів 240-денної оборони Донецького аеропорту, які автор провів із його захисниками – «кіборгами» [4, с. 4].

Н. Богун, розкриваючи нові пріоритети сучасної публічної бібліотеки (за матеріалами зарубіжної фахової періодики), говорить про те, що бібліотеки, щоб залишатися

сьогодні цікавими, привабливими й потрібними для суспільства, бібліотеки за кордоном намагаються не тільки надавати споживачам можливість скористатися сучасними технічними досягненнями, але й урізноманітнюють свої послуги, перетворюючись із суто інформаційних у культурно-дозвільні центри. Нині багато бібліотек обладнано комп'ютерною технікою, вони мають електронні каталоги, створюють цифрові колекції, надають доступ до існуючих цифрових баз даних, користувачі в цих закладах мають доступ до Інтернету, завдяки чому можуть вирішувати свої різноманітні проблеми. Так, за результатами дослідження, що здійснювалося Американською бібліотечною асоціацією (це вже третя розвідка, проведена за фінансової підтримки фонду Мелінди і Білла Гейтсів), було з'ясовано, що станом на 2009 р. у США: – понад 71% бібліотек є, нерідко, єдиним безкоштовним місцем доступу до Інтернету [3, с. 25].

Зросла кількість Інтернет-послуг, що надаються публічними бібліотеками, серед них: домашні електронні ресурси (79,6%), аудіоматеріали (72,9%), віртуальна довідка (62,4%), електронні книги (55,4%), відеоматеріали (51,4%) [там само, с. 26].

У цьому напрямі неабиякий інтерес викликає проєкт «Жива бібліотека», який з'явився в Данії задля обміну досвідом через контакти між людьми та боротьби зі стереотипами. Перша така бібліотека відбулася в Копенгагені 2000 р. на фестивалі «Роскілле», одному з найбільших літніх фестивалів Європи. Її концепцію розробила неурядова молодіжна організація «Зупини насильство». Цей проєкт отримав заохочення і підтримку від Ради Європи, і «живі книги» заговорили до «читачів» усюди – на книжкових ярмарках і музичних фестивалях, у школах і на молодіжних зустрічах, і, звісно ж, – у класичних бібліотеках. Ініціативу підтримало безліч країн, зокрема – й Україна. Живі бібліотеки проводилися на Хмельниччині та Харківщині, на Донеччині та Київщині, а через пандемію подекуди перейшли в онлайн-формат.

Книги в цій бібліотеці – люди, до яких суспільство має стійкі упередження, або ті, чий життєвий досвід, пережиті труднощі, подолані негаразди варті того, щоби поділитися з іншими. Вегани, анархісти, мусульмани, євреї, колишні ув'язнені, мами ангелів, що втратили дітей до їхнього народження або відразу по ньому, військовополонені, заручники... Їхній досвід – неоціненний, їхні долі – неймовірні. Щоб «читати» такі книги, треба мати мужність і щире серце, яке не боїться знати та вміє співчувати.

Існують правила, за якими можна взяти «книгу» в користування, і найголовніше з них – повернути її в тому самому психічному стані, в якому отримав. Окрім «книг», є, звісно ж, «читачі», і навіть «бібліотекарі», що пильно стежать за дотриманням правил. Зазвичай «книгу» беруть на півгодини, протягом яких «читач» запитує про все, що хотів би знати. Запитання можуть бути гострими – у «живих

бібліотеках» немає місця для образ, але й коректно сформульованими.

Колись Мірей Матьє співала «Життя – це не кіно». І це насправді так. Правда може бути простішою і складнішою за вигадку, може зворушувати чи обурювати, але немає лишати нас байдужими [17].

У методичному посібнику «Участь бібліотек у реалізації національної пам'яті» окреслюються науково-методичні підходи і надаються рекомендації щодо комплексної участі бібліотек у реалізації національної політики пам'яті. Висвітлюються різні формати, напрями, види бібліотечної діяльності, спрямованої на збереження історичної пам'яті та національної ідентичності народу України. Розкриття участі бібліотек у реалізації національної політики пам'яті супроводжується висвітленням відповідного наявного досвіду бібліотек [15].

Не дивлячись на складний воєнний час в Україні, дотепер актуальним залишається діяльність публічних бібліотек, які прагнуть до інновацій, що ґрунтуються на постійній повазі до користувачів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Підкреслимо, що репутація публічних бібліотек базується на професіоналізмі її працівників, які забезпечують високу якість, повноту й оперативність інформаційного обслуговування різноманітних користувачів бібліотек. Однак є необхідність посилити інформаційно-цільову співпрацю з педагогічними виданнями як друкованими, так і електронними.

Мета статті полягає в уточненні поняття «публічна бібліотека», розкритті завдань і форм її діяльності. А також показати, що публічні бібліотеки є невід'ємною частиною інформаційної структури регіональної та територіальної громади, документально-комунікативним і соціокультурним центром, що сприяє розвитку соціальної мобільності особистості, розширенню її життєвих інтересів.

Викладення основного матеріалу. Бібліотеки України – це близько 40000 бібліотечних установ різних категорій: публічні (у т. ч. спеціалізовані: для дітей; для юнацтва; для осіб з фізичними вадами), технічні, сільськогосподарські, медичні, академічні, освітянські, бібліотеки вищих навчальних закладів, бібліотеки для сліпих [1].

Станом на 1 серпня 2015 року без урахування тимчасово окупованих Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та територій Донецької та Луганської областей, в Україні налічувалося 15987 публічних бібліотек (з них 13253 – у сільській місцевості).

Число користувачів – близько 13,7 млн. Бібліотечний фонд публічних бібліотек універсальної тематики становить близько 235 млн одиниць. Доступ до Інтернету має 3,3 тис. (21%) бібліотек. Загальна кількість комп'ютеризованих робочих місць у публічних бібліотеках – 16,0 тис. Книговидача – 266,3 млн примірників [там само].

Отже, сучасні публічні бібліотеки покликані виконувати функцію громадянської соціологізації населення і прояв-

ляти себе у царині формування суспільства вільних людей шляхом передавання інформації, засвоєння знань, формування вмінь і практичних навичок.

Завдання сучасної публічної бібліотеки:

- розвиток та організація бібліотечно-інформаційних ресурсів для підтримки науки, досліджень, культури та освіти;
 - формування у користувачів знань і навичок, необхідних для пошуку інформації, її оцінювання, зберігання та опрацювання;
 - популяризація інтелектуального поступу та підвищення культурного престижу читання, розширення читацької аудиторії;
 - організація і згуртування людей різного віку і соціального статусу;
 - соціальна адаптація дітей і молоді; зміцнення родинних стосунків тощо [13].
- Сучасні форми роботи публічних бібліотек:
- проведення Інтернет-тренінгів (курсів, семінарів);
 - організація дозвілля різних категорій потенційних відвідувачів;
 - розроблення та ефективна організація роботи власних вебсторінок;
 - формування власних цифрових баз та унікальних колекцій;
 - організація ресурсів і фондів «під інтерес» різних цільових груп потенційних користувачів;
 - організація клубної роботи;
 - проведення публічних культурно-масових, краєзнавчих, літературно-мистецьких заходів (літературних читань, вебінарів, зустрічей, вебліографічних екскурсів, фотовиставок, вернісажів тощо);
 - видання бібліографічних і біобібліографічних покажчиків, вебліографічних повнотекстових дайджестів, бюлетенів;
 - участь у транскордонних міжбібліотечних партнерських проєктах і грантових програмах;
 - книжкова виставка тощо [там само].

Крім того, «бібліотеки різнобічно висвітлюють актуальні події за допомогою різноманітних форм бібліотечної роботи: циклів бесід, книжкових виставок, тематичних полиць, уроків мужності, оглядів періодичних видань, інформаційних повідомлень, годин спілкування, зустрічей із ветеранами Другої світової війни, воїнами АТО, волонтерами, участі в різноманітних акціях. Традиційні форми національно-патріотичного виховання збагачені інноваціями – благодійними акціями, пошуковою діяльністю, культурологічно-пізнавальними віртуальними подорожами до місць історичної слави України. У багатьох публічних бібліотеках було проведено акції «Підтримай свого солдата», на які запрошували учасників АТО, їхніх батьків, побратимів. Відбулись уроки мужності та милосердя під девізом «Борімося – поборемо!», до проведення яких залучали учасників бойових дій на сході країни, представ-

ників волонтерських організацій, ветеранів минулих воєн, активних громадських діячів, учасників Революції Гідності, членів сімей Героїв Небесної Сотні та полеглих бійців АТО. Працівники бібліотек активно відстоювали свою громадянську позицію, беручи участь у вуличних заходах, флешмобах, акціях підтримки «Ми разом», спрямованих на допомогу пораненим військовим; «З вірою в серці» – на підтримку захисників нашої країни, їхніх дітей та родин, медичних працівників і волонтерів, які працюють у зоні АТО; у мітингу-реквіємі на вшанування Героїв Небесної Сотні; в зустрічах з воїнами – учасниками АТО «В родинному колі» [4, с. 5].

Бібліотеки України є координуючими науково-методичними центрами. А публічна бібліотека є регіональним освітнім і культурним інститутом, осередком активних комунікацій різних категорій читачів і відвідувачів. Чи не найбільшим «плюсом» сучасних публічних бібліотек, як свідчать деякі дослідження, є те, що вони залишаються чи не єдиним місцем безоплатного доступу до Інтернет та інших власних ексклюзивних (галузевих, регіональних) інформаційних ресурсів. Цікаво, що сьогодні чимало публічних бібліотек, шукаючи ефективні способи власної актуалізації, розміщують інформацію про себе у Вікіпедії, реєструють аккаунти та створюють блоги в соціальних мережах (TWITTER, FACEBOOK тощо).

Публічні бібліотеки України постійно поповнюються періодичними виданнями, одним із яких є журнал «Імідж сучасного педагога», який передбачає необхідність свого поширення до максимально широкої читацької аудиторії, тому журнал поряд з друкованим варіантом (1999–2016 рр.) безкоштовно розповсюджується в мережі Інтернет (2017–2022 рр.). Отже, кожен бажаючий, зайшовши на вебсайт журналу, зможе скачати будь-який номер і почерпнути з нього необхідну інформацію, а також ознайомитися з усіма матеріалами, що публікуються у цьому виданні [5, с. 10].

Розвиток журналу «Імідж сучасного педагога» в основному визначається організаторською, видавничою та науково-педагогічною діяльністю редакційної колегії, з якою пов'язано становлення видання, визначення пріоритетних напрямів і, беззаперечно, загальнопедагогічного характеру діяльності, розроблення різних питань, встановлення зв'язків із науково-педагогічними працівниками багатьох закладів вищої та післядипломної освіти України [там само, с. 11].

Тому перспективними лініями наукових розвідок журналу «Імідж сучасного педагога» у галузі педагогічної іміджології наголошено: широко інформувати освітянську громадськість про здобутки науки і передового педагогічного досвіду, про надбання вітчизняної та світової педагогічної науки та практики; висвітлювати інноваційні підходи до теорії навчання та виховання; допомагати керівникам шкіл, методичних об'єднань, творчих груп тощо з проблем управління школою, підвищення ефективності

її роботи; вирішувати проблему активного використання і розвитку багатого фонду напрацьованих наукою і практикою інноваційних ідей, технологій управління, навчання та виховання; сприяти розвитку інноваційного потенціалу педагогів України.

Свідченням цього є тематика журналу, яка за 22 роки свого існування характеризується різноманіттям: розширилося коло наукових інтересів авторів статей, які охоплюють дошкільну, початкову, загальну середню, професійну (професійно-технічну), вищу, післядипломну освіту, їх вплив на розвиток різних сторін суспільного життя, діяльність найвідоміших педагогів України. Наприклад, окремі спецвипуски мають таку тематику: «Модернізація освіти регіону»; «Управління адаптивною школою»; «Щоб встигати у світі, треба випереджати в освіті»; «Педагогічна освіта та освіта дорослих»; «Григорій Сковорода: творення Людини»; «Новаторський поклик освітян України в умовах воєнного стану» тощо.

Редколегія журналу контактує з Державною науковою установою «Книжкова палата України», яка неодноразово на базі бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова проводить Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Сучасні видавництва вищих навчальних закладів», на якій було представлено і журнал «Імідж сучасного педагога» як інформаційного партнера шкіл новаторства керівних, науково-педагогічних і педагогічних працівників післядипломної освіти [2].

Серед найбільших публічних бібліотек України, з якими безпосередньо контактує редакційна колегія електронного наукового фахового журналу «Імідж сучасного педагога», можемо назвати й Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського (фото1).

В архівах бібліотеки зберігаються майже 15,8 млн одиниць, серед яких є 207 номерів журналу «Імідж сучасного педагога» (1999–2022 рр.).

Як показує сучасна бібліотечна практика, і в тому числі досвід НБУ імені В. І. Вернадського, нові технології дають

змогу вирішити важливі завдання відповідно до запитів сучасного суспільства: сформуванати принципово нові інформаційні ресурси бібліотек, істотно вдосконалити якість обслуговування читачів у бібліотеці, розширити сферу інформаційного обслуговування користувачів за межами бібліотек, а також забезпечити збереження інтелектуальної та духовної пам'яті народу, спадкоємність державотворчих, національних та культурних процесів у суспільстві [6, с. 4–5].

Редакційна колегія електронного наукового фахового журналу «Імідж сучасного педагога» шанобливо ставиться до колективу Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. П. Котляревського, (фото 2).

Нині ОУНБ є центральним сховищем творів друку українською та іноземними мовами, осередком із формування джерелознавчої та бібліографічної бази з історії та культури Полтавщини, науково-методичним центром для масових бібліотек області, центром інформаційно-бібліографічної роботи, галузевої інформації з питань культури і мистецтва, міжбібліотечного абонементу, координації та кооперування діяльності бібліотек всіх відомств і організацій на території області. Фонд бібліотеки універсальний за змістом і налічує понад 800 тис. примірників книг, брошур, періодичних видань, платівок та інших матеріалів. Щороку обслуговується понад 40 тис. читачів, 250 наукових установ, підприємств, організацій і закладів освіти області.

Т. Зеленська, директорка бібліотеки, заслужена працівниця культури України, на своєму сайті [<https://library.pl.ua/library/director/>] підкреслює, що працівники бібліотеки радо відкривають двері для всіх бажаючих поглибити чи поновити свої знання про традиції українського народу, національну культуру, розбудову української державності, скарбниці світової культури, досягнення науки, техніки, виробництва. Адже без інформатизації суспільства, без створення можливостей вільного доступу до якомога ширшого кола джерел інформації неможлива побудова громадянського суспільства, демократичної держави.

Приємно зазначити, що у 2016 р. відділ краєзнавства Полтавської ОУНБ імені І. П. Котляревського започаткував

інтернет-проект «Бібліотеки Полтавщини на сторінках обласних газет», метою якого стало ознайомлення громадськості з діяльністю бібліотек Полтавської області, яка висвітлювалася на сторінках обласних газет, починаючи з 1944 року. Проект розрахований на тривалий час. Робота з перегляду (de vizu) обласної газети «Зоря Полтавщини» розпочалася з вересня 2015 року. На сьогодні зібрана інформація за десять років – з 1944 по 1954 рік. У майбутньому планується зібрати інформацію про діяльність бібліотек області з інших газет [9].

8 грудня 2021 року Полтавською ОУНБ імені І. П. Котляревського в онлайн-форматі було проведено обласний семінар для керівників публічних і центральних бібліотек, що входять до територіальних громад області «Публічна бібліотека: сучасні виклики та орієнтири розвитку», де йшла мова про необхідність подальшого використання ІТ-технологій у публічних бібліотеках. Цікавою для учасників була презентація діяльності бібліотеки-філії №4 КЗК «Кременчуцька міська публічна бібліотека» із популяризації української мови та літератури, переможця обласного конкурсу «Барви українського слова» у номінаціях «Краща креатив-виставка» та «Представлення бібліотеки в інтерактивному середовищі».

Приємно зазначити, що 30 вересня 2022 року з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек Департамент культури і туризму Полтавської ОВА нагородив кращих фахівців галузі почесними грамотами. Серед 22 нагороджених: бібліотекарі обласних закладів, а також із Кременчуцької міської публічної бібліотеки, публічних бібліотек Оржицької селищної ради, імені Ореста Левицького, Заводської міської ради, Центральної бібліотеки Полтавської міської ради та Коновалівської бібліотеки Михайлівської територіальної громади та Інтернет-центру Диканської публічної бібліотеки [14].

Важкі часи – величні перемоги, серед яких, безумовно, є відкриття нового приміщення бібліотеки. Вважаємо, що однією з таких величних перемог у складний воєнний час є допомога щодо збирання дитячої, художньої та наукової літератури для людей. Завдяки внескам мешканців Полтавської області колектив Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського (ПАНУ) менше ніж за тиждень – із 15 по 17 листопада 2022 року – закрив перший етап збору та підготував до відправки близько тисячі книг для звільнених територій. Директор академії В. Зелюк, ініціатор акції «Опануємо разом: український культурний код», зазначив, що це не просто благодійна акція, це наш поклик душі, бажання поширювати український культурний код на території, які визволені від рашистів. Прагнемо, щоб навіки на цих землях утвердилася Україна. А зробити це можна через книгу, культуру, історію, віру [12].

До ініціативи ПАНУ ім. М. В. Остроградського «найактивніше долучилися працівники академії, Департаменту освіти і науки, Полтавського вищого професійного учи-

лища ім. А. О. Чепіги. За сприяння Полтавської ОВА було передано книги дорослим і дітям у звільнений Куп'янськ із метою повертати в це місто український дух, адже саме його несамовито винищували окупанти.

Слухачі курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського є постійними відвідувачами публічних бібліотек області.

В умовах воєнного стану вони знайомляться з новинами бібліотек на їхніх сайтах, де читають різну інформацію.

На сайті публічної бібліотеки Лохвицької міської територіальної громади знайомимось з такими подіями:

02.12.2022 – «*Великий мислитель українського народу*». «3 грудня усе українство відзначатиме 300-річчя від дня народження легендарного українського філософа 18-го століття, гуманіста-просвітителя, байкаря, поета і педагога, музиканта та співака, Григорія Савича Сковороди, чие ім'я вже 100 років гордо носить наша бібліотека. «Мандрівна академія», «Людина-університет своєї епохи» [10].

06.12.2022 – «*Уклін усім, хто край свій боронить*». «День Збройних сил України – це свято на честь тих, хто нині захищає територію нашої країни, забезпечує оборонозможність Української держави. Із часів козацтва і до наших днів українці виборювали ціною власного життя свою свободу та незалежність. У новітній історії нашої країни постають нові виклики: від Революції Гідності до повномасштабного вторгнення російського агресора в Україну. Теперішня війна – це новий Майдан, але вже в межах всієї країни...» [там само].

На сайті Пирятинської публічної бібліотеки дізнаємося, що спільно з Центром надання соціальних послуг пройшов майстер-клас з виготовлення новорічної листівки, який провели фасилітатори дитячого простору від благодійного фонду «Слов'янське серце» спільно з проектом «Соціальні послуги» та організацією «Клас» [11].

Щоб не залишитись на «узбіччі» прогресу і бути затребуваними, бібліотекам необхідно постійно шукати нові напрями роботи. Таким прикладом організації роботи можуть слугувати публічні бібліотеки Києва, значна кількість яких прийняла рішення з кінця березня 2022 року відкрити двері бібліотек для відвідувачів, у визначені дні й години обслуговують користувачів у приміщеннях бібліотек. Бібліотекарі впевнені, доки вони тримають культурний рубіж, доти Бог оберігає Київ [8].

Досить важливою є інформація про те, що 28 лютого 2022 року лист Асоціації українських бібліотекарів дійшов до всього бібліотечного всесвіту, і його цитували: «Окупанти стріляють не лише по військовій інфраструктурі, а й по школах, музеях, бібліотеках, лікарнях, будинках цивільних. У Чернігові знищили міську бібліотеку для дітей. Наші відважні захисники – і мирне населення, в тому числі діти – гинуть. У ці непрості часи українські бібліотекарі стоять разом із народом. Там, де це можливо, бібліотеки продовжують надавати свої послуги користувачам, у тому

числі онлайн-сервіси. Бібліотеки працюють у кіберпросторі проти дезінформації. Бібліотеки проводять навчання з невідкладної медичної допомоги. Бібліотеки приймають переселенців, надають їм первинну допомогу» [там само].

Прикладом зазначеного вище є публічна бібліотека імені Лесі Українки, яка збрала близько 300 нових українських книжок для доставки у бібліотеки Литви та Польщі, що реалізують програми допомоги українським біженцям. До цієї ініціативи долучаються бібліотеки Деснянського району, видавці та окремі письменники, тож сподіваємося зібрати та відправити значно більше книжок [там само].

Отже, від того, наскільки бібліотекарі можуть вписуватись у нові умови життя, відповідають умовам і запитам сучасних користувачів, змінюють свій світогляд і форми роботи, залежить їх місце у майбутньому інформаційному світі.

Вважаємо, що публічні бібліотеки є інформаційними та соціокультурними осередками, які стимулюють діяльність міської чи сільської громади до розвитку партнерства та співпраці з органами місцевого самоврядування, громадськими та молодіжними організаціями, закладами освіти і культури, іншими соціальними інституціями; підтримують та реалізують спільні проекти, сприяючи зміцненню життєвої позиції громадян та формуванню всебічно розвиненої, високоосвіченої особистості;

Публічні бібліотеки – це місця надання інформаційних можливостей на рівній основі, місця, де люди всіх вікових категорій і соціальних верств можуть знайти та безкоштовно використовувати величезну кількість ресурсів і розраховувати на професійну підтримку фахівців бібліотечної справи.

Висновок. На завершення підкреслимо, що за ідеальних умов бібліотека має бути тим першим місцем, про яке згадає людина, якщо їй треба здійснити якесь дослідження або просто отримати певну інформацію. І хоча у пошуках швидкої відповіді на запитання набагато простіше звернутися до Вікіпедії або здійснити пошук, використовуючи Google, бібліотеки продовжують жити в суспільстві і займати в ньому свою нішу. Єдине, про що вони не мають права забувати, – це про те, що мусять бути відкритими до суспільства і його потреб. Нині вже мало просто виконувати запити користувачів, потрібно намагатися їх передбачати і діяти на випередження. Лише за такого підходу бібліотеки зможуть йти в ногу з часом і виконувати свою основну місію – надавати громадянам інформацію у будь-яких її видах, допомагати у вирішенні соціальних проблем.

Подальші перспективи організації діяльності електронного наукового фахового журналу «Імідж сучасного педагога» вбачаємо у тісній взаємодії з публічними бібліотеками. Вважаємо, що запропоновані ними підходи й практичні рішення будуть корисними для налагодження й активізації співпраці публічних бібліотек з різними періодичними педагогічними виданнями, органами державної

влади, регіональними органами державного управління та місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Бібліотеки України. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Білик Н. І. «Імідж сучасного педагога» як інформаційний партнер шкіл новаторства керівних, науково-педагогічних і педагогічних працівників. *Сучасні видавництва вищих навчальних закладів* : матеріали Першої Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 23–26 верес. 2014 р.) / відп. ред. Л. Ф. Дьяченко ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Держ. наук. установа «Кн. палата України». Одеса : ОНУ, 2014. С. 186–198.
3. Богун Н. Сучасна публічна бібліотека: нові пріоритети (за матеріалами зарубіжної фахової періодики). *Бібліотечна планета*. 2011. № 1 (51). С. 25–28.
4. Вилегжаніна Т. І. Деякі аспекти національно-патріотичної діяльності публічних бібліотек України. *Бібліотечна планета*. 2015. № 4. С. 4–6.
5. Зелюк В. В., Білик Н. І. Інноваційна діяльність журналу «Імідж сучасного педагога»: 20-річний ювілей. *Імідж сучасного педагога* : електрон. наук. фах. журн. 2019. № 2 (185). С. 8–12. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/165360/164783>
6. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства / [О. С. Омищенко, Л. А. Дубровіна, В. М. Горовий та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2011. 235 с.
7. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1995. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.09.2022)
8. Київські бібліотеки під час війни. URL: <http://olga-methodlibkyiv.blogspot.com/2022/04/blog-post.html>
9. Методична діяльність. URL: https://library.pl.ua/bibliotekarju/metodichna_dijalnist/
10. Новини бібліотеки. Публічна бібліотека Лохвицької міської територіальної громади. URL: <http://lokhvytsia-cbs.edu.poltava.ua/>
11. Пирятинська публічна бібліотека – Полтавська область. URL: <http://publib.kl.com.ua/>
12. Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського збирає книги для деокупованих територій. URL: <http://pano.pl.ua/novyny-poippo-blohom/item/6071-poltavska-akademii-nepererвної-osvity-im-m-v-ostrogradskoho-zbyraie-knyhy-dlia-deokupovanykh-terytorii>
13. Публічна бібліотека. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Публічна_бібліотека
14. У Полтаві нагородили бібліотекарів. *Новини Полтавщини*. 30.09.2022. URL: <https://np.pl.ua/2022/09/u-poltavi-nahorodyly-bibliotekariv/>
15. Участь бібліотек у реалізації політики національної пам'яті : наук.-метод. порадник / авт.-уклад. Т. Ю. Гранчак ; ВГО Українська бібліотечна асоц., Укр. ін-т нац. пам'яті. Електрон. вид. Київ : УБА, 2021. 62 с.
16. Шарошкіна Наталія, Білик Надія. Читання як основа освіти дорослих в умовах бібліотек. *Імідж сучасного педагога* : електрон. наук. фах. журн. 2019. № 6 (189). С. 5–9. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6\(189\)-5-9](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6(189)-5-9) URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/184969>
17. Шевченко Наталя. Проект «Жива бібліотека». URL: <https://nspu.com.ua/novini/proiekt-zhiva-biblioteka/>

References

1. Biblioteki Ukrainy [Libraries of Ukraine]. *Material z Vikipedii – vilnoi entsyklopedii* [Material from Wikipedia - the free encyclopedia]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/> [in Ukrainian].
2. Bilyk, N. I. (2014). «Imidzh suchasnoho pedahoha» yak informatsiyniy partner shkil novatorstva kerivnykh, naukovy-pedahohichnykh i pedahohichnykh pratsivnykiv [«Image of a modern pedagogue» as an information partner of

- innovative schools of managerial, scientific-pedagogical and pedagogical workers]. In L. F. Diachenko (Ed.), *Suchasni vydavnytstva vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Modern publishing houses of higher educational institutions]: materialy Pershoi Vseukr. nauk.-prakt. konf. (pp. 186–198). Odessa: ONU [in Ukrainian].
3. Bohun, N. (2011). Suchasna publiczna biblioteka: novi priorytety (za materialamy zarubizhnoi fakhovoi periodyky) [Modern public library: new priorities (based on materials from foreign professional periodicals)]. *Bibliotечna planeta* [Library planet], 1 (51), 25–28 [in Ukrainian].
4. Vylehzhaniina, T. I. (2015). Deiaiki aspekty natsionalno-patriotychnoi diialnosti publichnykh bibliotek Ukrainy [Some aspects of the national-patriotic activity of public libraries of Ukraine]. *Bibliotечna planeta* [Library planet], 4, 4–6 [in Ukrainian].
5. Zeliuk, V. V., & Bilyk, N. I. (2019). Innovatsiina diialnist zhurnalno «Imidzh suchasnoho pedahoha»: 20-richnyi yuvilei [Innovative activity of the magazine «Image of the modern teacher»: 20-year anniversary]. *Imidzh suchasnoho pedahoha* [The image of a modern teacher], 2 (185), 8–12. Retrieved from <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/165360/164783> [in Ukrainian].
6. Onyshchenko, O. S., Dubrovina, L. A., & Horovyi, V. M. et al. (2011). *Elektronni informatsiini resursy bibliotek u pidnesenni intelektualnoho i dukhovnoho potentsialu ukrainskoho suspilstva* [Electronic information resources of libraries in raising the intellectual and spiritual potential of Ukrainian society]. Kyiv: NBUV [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro biblioteki i bibliotечnu spravu» [Law of Ukraine «On Libraries and Library Matters»]. (1995). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)* [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR)], 7. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
8. *Kyivski biblioteki pid chas viiny* [Kyiv libraries during the war]. Retrieved from <http://olga-methodlibkyiv.blogspot.com/2022/04/blog-post.html> [in Ukrainian].
9. *Metodychna diialnist* [Methodical activity]. Retrieved from https://library.pl.ua/bibliotekarju/metodichna_dijalnist/ [in Ukrainian].
10. *Novyny biblioteky. Publiczna biblioteka Lohvytskoi mis'koi terytorialnoi hromady* [Library news. Public library of Lohvytsk city territorial community]. URL: <http://lokhvytsia-cbs.edu.poltava.ua/> [in Ukrainian].
11. *Pyriatynska publiczna biblioteka – Poltavska oblast* [Pyriatyn Public Library - Poltava Region]. Retrieved from <http://publib.kl.com.ua/> [in Ukrainian].
12. *Poltavska akademiia nepererвної osvity im. M. V. Ostrogradskoho zbyraie knyhy dlia deokupovanykh terytorii* [Poltava Academy of Continuing Education named after M. V. Ostrogradskiy collects books for the de-occupied territories]. Retrieved from <http://pano.pl.ua/novyny-poippo-blohom/item/6071-poltavska-akademii-nepererвної-osvity-im-m-v-ostrogradskoho-zbyraie-knyhy-dlia-deokupovanykh-terytorii> [in Ukrainian].
13. Publiczna biblioteka [Public library]. *Material z Vikipedii – vilnoi entsyklopedii* [Material from Wikipedia - the free encyclopedia]. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Publiczna_biblioteka [in Ukrainian].
14. U Poltavi nahorodyly bibliotekariv [Librarians were awarded in Poltava]. *Novyny Poltavshyny* [News of Poltava region]. Retrieved from <https://np.pl.ua/2022/09/u-poltavi-nahorodyly-bibliotekariv/> [in Ukrainian].
15. Hranchak, T. Yu. (Comp.). (2021). *Uchast bibliotek u realizatsii polityky natsionalnoi pam'яти* [Participation of libraries in the implementation of the policy of national memory]: nauk.-metod. poradnyk. Kyiv: UBA [in Ukrainian].
16. Sharoshkina, Nataliia, & Bilyk, Nadiia. (2019). Chytannia yak osnova osvity doro-slykh v umovakh bibliotek [Reading as the basis of adult education in libraries]. *Imidzh suchasnoho pedahoha* [The image of a modern teacher], 6 (189), 5–9. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6\(189\)-5-9](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6(189)-5-9). Retrieved from <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/184969> [in Ukrainian].
17. Shevchenko, Natalia. *Proiekt «Zhiva biblioteka»* [«Living Library» project]. Retrieved from <https://nspu.com.ua/novini/proiekt-zhiva-biblioteka/> [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 03.11.2022